

ZAEMI NURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

PASAUĻA LATGAĻU LAIKROKSTS

Nr. 18 (187)
1999. GODA SEPTEMBRIS
CENA 10 SANTIMI

KONSULTANTI: religijas lītas — prāvests Alberts Budže, Raiņa ielā 21, Tilža, Bolvu rajons, LV-4572, tōlrunis — 245-56312; mōkslas vaicōjumi — Pīters Gleizdāns, Bazneicas ielā 34, Rēzekne, LV-4601, tōlrunis 246-23325; poligrafeja, izdevnīceiba — Jōns Eļksnis, Bazneicas ielā 28, Rēzekne, LKC izdevnīceiba, LV-4601, tōlrunis 246-22298; dzeja — Ontons Slišāns, Upīte 2-13, Šķilbānu pogasts, Bolvu rajons, LV-4587; vēsture — Viktors Trojanovskis, R. Blaumaņa 17/18, dz. 6, Ludza, LV-5701; kultūrvēsture — profesors Pīters Zeile, K. Valdemāra 145/I-52, Reiga, LV-1013, tōlrunis 27-361423; ekonomika — profesors Jezups Zeļonka, LJAEI, Akademijas 1, Reiga, LV-1003; ūzņemu biroja vadītājs — Alberts Spōgis, Breslauer Straße 44, 48157, Münster, Deutschland.

Cerēsim, ka par Rogovku un Nautrāniem vēl byus izdeveiba uzraksteit kū plašķi, šireiz par divīm aspektim — Nautrānu draudzes vēsturi un Andryva Jūrdža grōmotas »Myužeigais kalinders« prezentaceju.

Vydusskūlā organizātu pasōkumu, kurā pīsādaleja Jō Ekselence Reigas metropolis arhiveikups Jōns Pujats, vadeja skūlas direktore Anita Žogota. Par Nautrānu draudzes vēsturi stōsteja Tilžas un Baltinovas draudžu prāvests Alberts Budže, par veiskupu Jezupu Rancānu — jō brōļadāls Stanislavs Rancāns, skūlētājs Ontons Miglinihs — par pogosta vēsturi, volūneica Anna Stafecka — par Nautrānu pogosta

volūdas ipatneibom, Andryva Jūrdža mozmazdāli Andris un Roberts Jūrdži — par »Kalindera» topšonu, LKC izdevnīceibas vadītājs Jōns Eļksnis — par dorbu pi šos unikālos grōmotas un izdevnīceibas veikumu vyspō. Runoja šos skūlas absolventi kai Ludzas mōkslas skūlas direktors Ontons Kūkojs, kura Rogovki veļteitas gleznas beja gūda vīta zālē un dzejniks Pīters Jurciņš, gon bejuši skūlētāji, kai Jōgs Unda un cytī. Utro dina beja veļteita Jō Ekselence J. Buļa — Rēzeknes — Aglyunas diecēzes veiskupu vizitacejai Nautrānu katoliku draudzē, pīmiņas zēmes »Rogovka-200« atklōšanai un cytom aktivitatem.

Nu vēstures hronologejas.

ALBERTS BUDŽE,
PRĀVESTS

DRAUDŽU DZEIVE

2. jūli svineigi atklots valsts rūbežapsardzes Daugavpils pārvaldes Silenes nūdājas komplekss, kura personals apsorgo Latvajas un Boltkrīvejas rūbežu 34 kilometru garumā. Šū rajonu šķārsoj Reigas — Daugavpils — Minskas šoseja. Telpas īsvētēja ilūkstes draudzes dekans, Jelgovas diecēzes generalvikars monsignors Jōns Krapāns.

6. jūli Siguldas centralajā daļā plūsejot spēceigs vīsuļs, leli pūstējumi tyka nūdareiti slovānajai kurortpilsētai. Nāse nāzīvātajai katolū bazneicai vīton nūrauts jumts. Draudzes lūckli dreizumā nu jauna sakārtotā sovu dīvnomu.

10. jūli Greivas katolū draudzē uzsōktas mīseju dīnas, kas nūsasledz 18. jūli ar dīvkolpōjumu, veļteitu bazneicās 110. godu jubilejai un tōs vadeja Jelgovas diecēzes veiskups Jō Ekselence O. Justs. Pasateicīt Daugavpils rajona padūmās atbolstam, draudze izdavuse grōmotu, veļteitu šīm nūtukumam bazneicās vēsturē — tōs 110. godadīnai.

9. jūni pēc svineigō sūlejuma un uzrunas deputati jaunvālātā valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga kūpā ar veiru Imantu, dālu Kārli un meitu Indru devēs uz Doma bazneicā, kur Latvajas lelōkūs reliģiskūs konfeseju goredznieki deve jai sovu svēteibā. Ceremoniju izpildeja evangeliski luteriski bazneicās arhiveikups Jōns Vanags, katolū arhiveikups metropolīts Jōns Pujats, baptistu arhiveikups Valdis Šterns un pareizticīgūs arhiveikups Aleksandrs.

Bejušais valsts prezidents G. Ulmanis izpērcis treis valsts dōvonas, sajmītās jō pylīvaras laikā: ASV prezidenta Klintonu

dīvynotū irokezu mednīka skulpturu par 100 latim, pāvesta Jōna Pōvula II fresku »Svātā Pītera laukums Vatikanā« par 60 un Dānejas karalīnes dōvonus radioaparatu par 150 latim.

Pušdinu laikā kāds veirits, izjamut lūga ryti prīstera mōjai Lēnā, iklivis jīmā un atrādis bazneicās atslāgas, zaglis tīcis dīvnomā un tī nūzadzis vērteigu kristam-trauku un apzēļētu bikeri, izgatavotu pagōjušo godsymtu beigōs. Dobrōsonās laikā šīs veirītā iztraucātā, nu nūtykuma vītas aizbēdzis, bazneicās dōrgumus paslāpūt tyvokājus kryumūs.

Rēzeknes — Aglyunas diecēzes katehetu körtejās nūdarbeibas Aglyunā parādātās 22. un 23. oktobri.

Sventes, Grendzas un Medumu draudžu prāvestu Stanislavu Bojarunu (dz. 1929. g. 8. VII — ord. 962. g. 18. IV) 8. jūli pēc dīvkolpōjuma Sventes bazneicā tīceigī sveicejō 70. dzimšanas dīnā. Apsveicējā vīda beja arī Daugavpils rajona priksādātāja vīneica, Sventes pogosta vācōkā Brigitā Vasiļevska, draudžu pīstōvi un tīceigā. Gavīnihs sirsneigi pasateice par loba vēlējumām un sūlejōs ari turpmāk uzīceigī kolpāt Dīvam un cylvākām.

Jau pagōjušajā godā Slūkas katolū draudze nūlēme Kaugurūs ceļā bazneicā un ar pišķātām dūmi nūslēdze zemes nūmas leigums par grūnsgobolu Raiņa ielā 91a. Draudzes lūckle Janīna Pipe šū zemes gobolu, kū atgyvuse kai kompensaceju, dīvynā bazneicā.

Pošlaik katolū draudzē dīvkolpōjumi nūteik pagaidu ākā pi kopim, uzceljut jaunā bazneicā, plānōts tū pīrveidot par kapliču un blokus izveidot katolū kopus.

Kaugurūs dzīvojās draudzes lelōkā daļā, leidz šām uz dīvkolpōjumām brauce uz Kemeru voi Majoru bazneicom. Jaunā dīvnomā byuvnīceiba atkareiga nu sponsoru atbolstu.

Bejušais valsts prezidents G. Ulmanis izpērcis treis valsts dōvonas, sajmītās jō pylīvaras laikā: ASV prezidenta Klintonu

200 GODU JUBILEJĀ

Pirmō, nu kūka caltō bazneicā Nautrānu pusē bezjuse Žogotu kopūs. Leidz 18. godsymtam skaitejōs kai Rēzeknes bazneicās filiale un beja paklāta Strūžānu draudzei. Tod leidz 1792. godam beja Zaļmuižas, bet nu šī goda — Nautrānu draudzes bazneica. 1799. godā pēc vītejō muižnika N. Rozenšilda fon Paulina reikojuma un bazneickunga S. Budreviča laikā pīrcēle uz Rogovku, jo tei beja vairōk draudzes centrā. Uzceļe ūzgu nu akminim un zvoni tūri.

Par pastōveigu draudzi Nautrāni kļiva pēc jezuitu mīsejas izabeigšonis un leidz 1792. godam vēl saucēs par Zaļmuižas draudzi, nūsaukums Nautrāni litōts vīsus Mogiļovas veiskupejas »Direktoriumūs«, bet pādejus nu tim, dareitūs ar 1912. un 1917. godim, blokus tam jau roksta ari Rogovku. Zynoms, ka 1801. godā Mogiļevas paleigveiskups J. Benīslavskis te vadejis pīrmū kanoniskū vizitaceju. Bet 1900. godā pēc arhīdiecēzes Rubuceles zipom draudze bejuši 9200 lūcekli.

Myra bazneicai pamatus sōce rakt 1901. godā diakona A. Kantinika vadeibā. Kod 1903. godā Nautrānūs īsāroda par prāvestu D. Jasinskis, jys turpīnōja aizsōku un leidz 1912. godam paveice golvontu byuvdorbus: uzceļe sīnas, izbyvēja grīstu vēlves un uzlyka jumtu. 1912. godā par prāvestu icēle K. Martinenāsu, kurs tod ari pabeidze byuvnīceibu.

1914. godā Mogiļovas arhiveiskups V. Kļučinskis Nautrānūs veice kano-niskū draudzes vizitaceju un ari konsekrēja jaunā bazneicu — tū tod ari uzsuktā par dīvnomā uzceļšonā godu. Byuvāts romānu stilā un veļteits vyssvātōkōs Jaunovas Marijas Bezvaineigi ījimtōs gūdam. Uzrunas tekstu nu pīlu volūdas tulkoja Jezups Rancāns. Kūka bazneicu nūjauce 1915. godā, nu bolkom uzceļe tvaika patmales, kuras nūdaga 1944. godā.

Lełokū daļu nu jaunās bazneicās apreikōjuma — oltoru, kanceli, grāksydzies krāslus — darinjōs draudzes lūcekli, Gailumu cīma īdzīvētās A. Gleizds. 1934. goda kanoniskā vizitacejā te nūtyka jau veiskupa Jezupa Rancāna vadeibā.

Bazneicā daudz īlyku un davuši ari vēlēkī tōs prāvesti. Dekana I. Dekšņa laikā nu Vaclava Bernadska fabrikas Varšavā atvastas varganes, kuras 1939. goda 10. septembrī īsvētēja prelats profesors A. Novickis. Vēl šō pīrstera laikā tyka īgōdīti bazneicās sūli un lelais oltors (pavysam te ir trejs oltori).

Bet ari atdeve bazneicai nav bejuše moza. Leidz 1934. godam nu draudzes izgōjīs vairōk goredznieku nakai nu cytom Latgola.

1968. godā dekans J. Gavračs lobōs puses tūra telpā Dīvīmōtes gūdam īreikōja Fatimas kapelu.

Uz lelo Rogovkas katolū bazneicās zvona rakstei: »1877. Aizgōdōts caur starā vešonā un mousu moceitoja Ontona. Lai skan tam kungam uz leloko gūda WeCROW. ***

Jubilejas reizē tyka pīmīnāti pīrsteri, kuri nōkuši nu Nautrānu draudzes: Aleksandrs Platpīrs (1860—1928),

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Myusim, skateitōjim, beja goreigs un emocionāls baudejums klausītis šūs pīkšnasumus. Tys lōje gremdētis atmiņos par radzātū un pīrdzīvētōt. Pēc skaistā koncerta daleibniki pulcejō piļsātas parkā pi guņskura, kur beja daudzās otkolredzes, pīrrunas, tyka dzīdītas trymdas dzīsmes un beidzūt Cīmupes pyutēju orkestra pavadejumā varēja izlūceit kōjas. Salīdōjuma daleibniki lelōkū daļa īzīcei vēlēšonū ūzīdu salīdōjumu atkörtot ari pīmīnūt 1939. goda 23. augustā Ribentropā—Molotova nagē-leigū slāpanū dārejumu, kas daudzām tautom atnese tik daudz pūsta.

Kulturas nomā jauktais kōris un ar dejū pīkšnasumim — Ikšķiles vītejōs pīaaudzēs doncōtōji. Vairōki represāti lāseja pošu sacarātās dzejas vōrsmas.

Myusim, skateitōjim, beja goreigs un emocionāls baudejums klausītis šūs pīkšnasumus. Tys lōje gremdētis atmiņos par radzātū un pīrdzīvētōt.

Pēc skaistā koncerta daleibniki pulcejō piļsātas parkā pi guņskura, kur beja daudzās otkolredzes, pīrrunas, tyka dzīdītas trymdas dzīsmes un beidzūt Cīmupes pyutēju orkestra pavadejumā varēja izlūceit kōjas.

Salīdōjuma daleibniki lelōkū daļa īzīcei vēlēšonū ūzīdu salīdōjumu atkörtot ari pīmīnūt 1939. goda 23. augustā Ribentropā—Molotova nagē-leigū slāpanū dārejumu, kas daudzām tautom atnese tik daudz pūsta.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

Pīmīnes zeime
Jezups Sviklis (1876—1939), Jōns Migliniks (1896—1935), Donots Myuriniks (1801—1963), Kazimirs Vilnis (1907—1928), Stanislavs Kapacis (1912—1942), Andryvs Sviklis (1862—1928), Roberts Čygons (1923—1987), Ontons Jonikāns (1940), Jōns Pujats (1930), Onufrījs Pujats (1933), Nūbeigums 2. lpp.

LATVEJAS VALSTS PREZIDENTEI, LR 7. SAEIMAS DEPUTATIM,
LR VALDEIBAI OKUPACEJAS LAIKĀ POLITISKI REPRESĀTŪS
ORGANIZACEJOM LEITOĀ UN IGAUNEJĀ, VYSIM GŪDA PRĀTA
UN LOBAS GRIBAS CYLVĀKIM LATVEJAS POLITISKI
REPRESĀTŪS PERSONU 1. SALIDŌJUMA DALEIBNĪKU
AICYNĀJUMS

1939. GODA 23. AUGUSTU ATSACERŪT

Šogod 23. augustā aprīt 60 godi kūpš civilizātajam pasauļam tragiskā Molotova — Rībentropa sadarbeibas leiguma un tō slapanūs dokumentu paraksteišanas. Šei nūzidzeigā totalitarūs lekvaru sovstarpejā darejuma pūstūs sekas vyssmogōk un vysilgōk izjuta un vēl šudīg izjut trejs Baļtejas valstu pamatīdzeivōtōji.

Vērtejūt tō laika politiskōs nūrises, jōatzeist, ka atbijdeibu par cilvēces pūstu un atsevišķu nāciju iznīceibas draudim 2. pasauļa kara laikā un sekojušā pēckara periodā PSRS varai pakļautajā teritorijā jōuzajam na tikai nūzidzeigām nacistiskām Vōcejas un komunistiskām Padūmu Savīneibas režīmu vadeitōjim. Sova leidzatbīdeibas daļa jōatzeist ari pōrejim tō laika lelvāstu politiskajām vadeitōjim, kuri naprota voi varbuti eisti nasaceņe nūvērst tragiskūs nūtykumus atteisteibū.

Ir nūzalojami un cilvēces nōkūtnēi beistami, ka storptautiski tīsotū un peļneitū sūdu sajāmuši ir karu zaudejušos nacistiskām Vōcejas vadeitōjim, bet Padūmu Savīneibas komunistiskās partejas organizēti un eistynotū daudz masveideigoki un ilgstūšoki nūzīgumi pret cilvēci leidz šai dīnai palykuši nūsudeiti. Vēl jaunok — vīnmār atsarūn politiki, kuri it kai cilvēceibas vōrda aicynoj komunistu pastrōdōtū nūzīgumus pret cilvēci aizmērūt un nūpīminēt. Tōdēl, ryupēs par cilvēces nōkūtni un Baļtejas tautu drūšeibu, mes pīsavīnojam bejušus politislūdzēitūs un komunismu uperu storptautiskās asociācijas prezideja sēdē 1998. goda 10. novembrī pījimtajai Zagrebas rezolucejai.

Mes, Padūmu Savīneibas komunistiskās partejas teroru pōrdzevōjuši ryupēsimēs, lai, pōrvārūt padūmu revanšītu izvārstū pretdarbeibu, radeitu sabīreibai pareizu priķšotu par politiskajām vojōšonom un sorkonū teroru Latvejā padūmu okupacejas laikā.

Mes aicynom Latvejas valsts prezidenti, Saeimai un valdeibai dareit vysu, lai veicynotū un styprynotū Baļtejas valstu vīnōteibū. Tū pošu sovōs valsts lyudzam dareit Leitovas un Igaunejas okupacejas laikā politiski represātūs un breiveibas ceineitō organizējom.

Vīnmār apzynōsimēs, ka Baļtejas valstu un tautu sovstarpejā uzticeiba, ekonomiska un militara sadarbeiba ir un byus stabilokais pamats myusu nōkūtnēs drūšeibai un atteisteibai. Vinōta Baļteja vīnmār byus spāks, ar kuru rēkinōs ari myusu lelōkī kaimini.

Myusu vīnōteibas spāks un dzymtōs zemes milesteiba pasorgōs myus nu jaunim agresorū teikojumim pēc myusu zemes, myusu juras, myusu ūstom.

LATVEJAS POLITISKI REPRESĀTŪS PERSONU 1. SALIDŌJUMA DALEIBNĪKU VĒSTEJUMS

LR SAEIMAI, VALDEIBAI, TĀUTAI

Mes, okupacejas laika politiski represāti Latvejas pilsōni asom nabreives godu dasmytū vyssmogōk pīmaklātō tautas daļa. Okupanti un jūs leidzskrējēji myus aplaupejā, atjēme vysu, kū bejom paaudžu dorbā īkrōjuši. Mums pīspīde augstōkū sūda mārus — nōves sūdu nūšauāt voi ilgus īslūdzējuma godus spāidu dorba nūmetnēs par tū, ka naatsateicamēs nu Latvejas pilsōna nacionālō valstiskōs

pōrlīceibas, par tū, ka navēlējāmēs kliut par komunistu okupantu varas padeveigim kolpim. Vysnaatladeigōk varas kolpi centēs nu myusu apzīnas uz vysim laikim izneidēt ticeibū naatkareigōs Latvejas valsts atjaunošonai. Pēc pusgodisymta uzskotu ceiņas tūmār izarōdejōs, ka myus — vojōtūs ticeibā Latvejā bejā styproka un pamatotōka par myusu vojōtōu ticeibū un naidu pret Latveju, pret vysu latvyskū. Myusu sapnūs iżsappnōtō, ilgōs un cišonōs izlūlōtā, ar kailom rūkom uz barikadēm pret okupacejas armeju aizstōvāt Latveja nu nabuteibas ir otkon augšācālūsēs kai breiva, naatkareiga, demokratiska republika.

Dīmāl, atjaunojātā valsti Saeimā un valdeibā nūsastyprinōjuši ekonomiski politiski grupējumi nav spējuši nūdrūšyntō vīnmēreigu valsts ekonomiskū augšupeju. Nav radeiti apstōkli, lai varātu izveidōtis valsts

drūšeibai, sabīdreibas veselīgai atteisibai un socialajai integracejai napīcišams vydusslōns. Nav radeiti priķšnūteikumi, lai myusu tautā, sevišķi jaunotnē atsateisteitu un pylneidōtūs nacionālais lapnumis par sovu vaisti, vīja ir valstiskō kūpeibas un pīnokuma apzīna.

Mums nav pījamama navareiga baiļu un padeveibas pīlna mynstōnōšonōs ap Valsts volūdas lykumu, nūzalojama ir izgleiteibas ministrejas nūraidūsō nūstōja pret padzīlinōtu Latvejas vīstures vuiceišonu Latvejas skūlōs. Nav attaisnojama Reigas dūmes naatladeiga vēlme nūjaukt okupacejas muzeja āku, lai varātu izdeveigi pōrdūt zemi, uz kurus uzcaltis muzejs. Galeigi napījama ir ideja ekonomisku apsvārumu dēl likvidēt možos lauku skūlas. Myusuprāt, valdeibai intensivi jōmeklej veids, kai veicynotā ražošonu, panōkt lelōku budžeta inōkumu daļu, navys

samozīnōt budžeta izdavumus uz izgleiteibas darbiniku, skūlānu un pensionaru rēkina.

Mes navālamēs destabilizēt ekonomiskū un politiskū stōvūli valstī, bet mes uzskotom, ka Saeimai un valdeibai ir pīnokums tautas un valsts interesē lobvēleigi atrisynōt ekonomiskās krīzes radeitōs problemas.

Bārni, kaunišķi, pensionari, politiski represāti nav atbijdeigi par leidzīnejūs valdeibai naveiksmeigū darbeibū valsts ekonomikas atvesēlošonā un nūtīprynōnā.

Sovas lykumeigōs tīseibas, kuras nūteiktas lykumā »Par politiski represātūs personas statusa nūteikšonu komunistiskā un nacīstiskā režīma cītušim« mes aizstōvēsim ar vysim demokrātēs atļautajim leidzeklim, jeb valdeiba ar tautas vairōkumam napījamam lāmumim myus spīss tai reikötis.

200 GODU JUBILEJĀ

Jezups Pujats (1928), Dominiķs Pujats (1893—1945), Jōns Lubāns (1924—1982), Andrejs Turlais (1930—1980), Jezups Turlais (1928), Jezups Rancāns (1886—1969), Nikodemis Rancāns (1870—1933), Gregors Začs (1880—1906), Ontons Ludbōrzs (1915—1961), Kazimirs Cukurs (1912—1982).

Tagadejā Naurānu dekanatā kūpā ar vītejū draudzi itylpst Strūžānu, Biržu, Kopyunes, Krišjōnu, Tylžas, Kūkovas, Styglovas, Malnovas, Īdeņas, Bykovas, Rūgoju un Mežvudu draudzes.

Uz īrēzēmēm bejā spīsti emigrēt prīsteri Donots Myuriniks, Kazimers Vilnis un veikspūs Jezups Rancāns. Uz myužim draudzē palykuši un pi bazneiicas apglabotī Mg. Th. teologejas doktors, publicists, sabīdrisks darbiniks Aleksandrs Platpīrs, vīns nu vacōkīm latvīšu prīsterim, lyugšonu grōmotu izplateitōjs Andryvs Švīklis, sabīdrisks darbiniks Gregors Začs, Mg. Th. teologejas doktors, publicists, sabīdrisks darbiniks Jōns Migliniks, sabīdrisks darbiniks, dekans Ksavers Martinēnas, kū boļševiki 1918. godā nūšōve bazneiaca, tymā pat breidi nūsautais Kazimers Pokuļs, dekans Ignats Deksnis. Te zam masīva granīta pīmīneļa atsads veikspūs J. Rancāna mōtes Joanna (dz. Švagris) (1848. 15. III — 1925. 25. X) un tāvs Francis (1843. 9. VIII — 1925. 14. III) Rancāni.

Draudzē ir 17 kopsātas, Desetnīkūs guļdeitas monsinjora Nikodema Rancāna mōtes Annas mērsteigōs atlīkas, te ir tēlnīku A. Velikana un B. Bula kolti kopu pīmīekli P. Miglinikam un A. Jūrdžam. Vylkadiķišu kopūs paglobtēs prīsters Jōns Lubāns. Rasnuplūs ir prāvesta K. Viļņa un Jaudzemu kopūs — arhiveiskupa J.

Pujata dzymtu kopi. Vēl ir Sārņu, Laiznu, Obrumānu, Pyntānu, Gailumu, Zobļevas, Makašānu, Zušu, Sološniku, Võrkalu, Stogōršpu, Lyuza un Žogotu kopi, kur ir pareizticīgi apbedējumi un daleji izpūstītō vīcu mužiņku dzymtas apbedēšonās vīta.

Sōcūt nu 1791. goda leidz myusu dinom Naurānu katōlu draudzē strōdōjuši un strōdoj prāvesti Stepanis Budrevičs, Jōns Gerihs, Ontons Masentkevičs, Viktors Petkevičs, Mikejs Jackevičs, kurs sarakstejīs vairōkas grōmotas un mudinōja uz izgleiteibu, Stankevičs, Čehovskis, Smilgovičs, Ignats Pupsevičs, Ontons Knazevičs, Dominiķs Andrejkus, kurs paleidzēja izgleitotīs zemnīkim, vālōkīm goreidznīkim, Francis Levgovds, Kazimirs Batura, Ontons Vojevodskis, Andrejs Kantiņiks, Daniels Jasinskis, Ksavers Martinēnas, dekans Gregors Začs un vīkari Dominiķs Pujats, Julijans Samušs, Ontons Tumans, Alfons Vaivods, Konstantins Pūdnīks, Ontons Skromāns, dekans Jōns Ostrovskis un vīkars Gregors Zirnis, dekans izidors Livčāns un vīkars Izidors Kapačs, dekans Ignats Deksnis un vīkari Jezups Pavilōnis, Jezups Razmuss, Ontons Ludbōrzs, dekans Francis Lazdāns un vīkars Francis Sidars, dekans Julijans Začests un vīkars Piters Gugāns, dekani Jezups Gavrācs, Leons Garška, Piters Andžāns un vīkars Jurs Kravalis.

Jopīmiņ ari varganisti Jōns Začs, Zdanovskis, Jōns Černovs, Jōns Bazuļs, Jezups Krīvāns, Dambiniķs, Zenons Rāgelis, Francis Cyvkōrs, Bernadeta Versa un Anna Garanča.

BEJUŠŪS POLITĪSLŪDZĀTŪS
UN KOMUNISMA UPERU
STORPTAUTYSKĀS ASOCI-
ACEJAS PREZIDEJA SEDE 1998.
GODA 10. NOVEMBRI PĪJIMTO

ZAGREBAS REZOLUCEJA

Ekselēs!

Jaunokī vēsturiski pētejumi pīrōda, ka komunistiskās varas kundzeibas uperu skaits pīrsnādž 100 miljonus.

Mes, miljōnu komunistiskās varas kundzeibas uperu pīrōtī, šudīn pasauļam paziņojam sovas praseibas tō laika nōves sūdu izpīlēšonās, godim ilgu apcīnōjumu un pīspīdu dorba, kai ari veseleibas kaitējumu radeitīs cīšonās atleidzīnōnai.

Kai pyrmū sūli mes pīprosom publiku un moralu myusu uperu atzeišonu nu pošreizejōs valdeibas puses, vījdeibas, kuru mes uzskotom par komunistiskās valdeibas fīseibū pēctēci, ipoši nu valstu, Padūmu Savīneibas pēctēču puses, kura politisku īmesju dēl ir fīsōjuse, sūdejuse ar nōvi voi izvaduse cylvākus nu vysom myusu zemes godinu ilgam pīspīdu dorbam Padūmu Savīneibā. Ar uperu reabilitāciju nu Moskavas augstōkā militārās prokurāturas puses voi reabilitāciju tīkai nu myusu valstu fīsu ištōdem napīteik. Mes pīprosom, lai tyktu atvārti myusu zemu slepenīs policeju arhīvi un lai tyktu pēc valstiski fīsīkām principim lykumeigī fīsītī darbiniki, kuri atbijdeigi par politiskajām vojōšonām.

Mes pīprosom, lai tyktu pīpīlydīnāta storptautiski atzeišīmas slāpkoveibā definīcija par cylvāku grupu iznīcīnōšonu tūs atīskireigōs ideologiskās, politiskās voi religīzīs pīrīcības dēl.

Mes nūrōdom uz pīseibom pēc nacīstiskās Vōcejas fīseibū pēctēce nacionalsocialistiskā režīma uperim godim ilgi mōksoj kompensacejas, tai tos uzskotū, ka fīseibom pēc kompensacejas nav nūlīguma.

Mes, komunistiskā diktātūru pōrdzevōjūsī, izmontōsim vysas īspējas, lai par speiti gryuteibom, radeitu pareizu atspūgūjōjumu politiskajām vojōšonām un terorom, lai apkūpātu uperu skaitu un dūtu juridisku pamatu kompensaceju pīseibom un paleidzībā.

Mes īsnādām ū apsyudzeibū un pīseibū Eiropas Padūmei un Apvīnōtājōm Nācejom,

lai ari pēc godim varātu atgīdīnōt myusu valdeibom un tātornū tōs nacionālōs un inter-

nacionālōs pīnokumus, kas saisteiti ar myusu mūkpīlynōs vēstures apzīnōšonu un beznūlīguma fīseibom sajīmt kompensacejas nu nūzīgumās vaineigim.

Prezidents Bela KRASNAIS

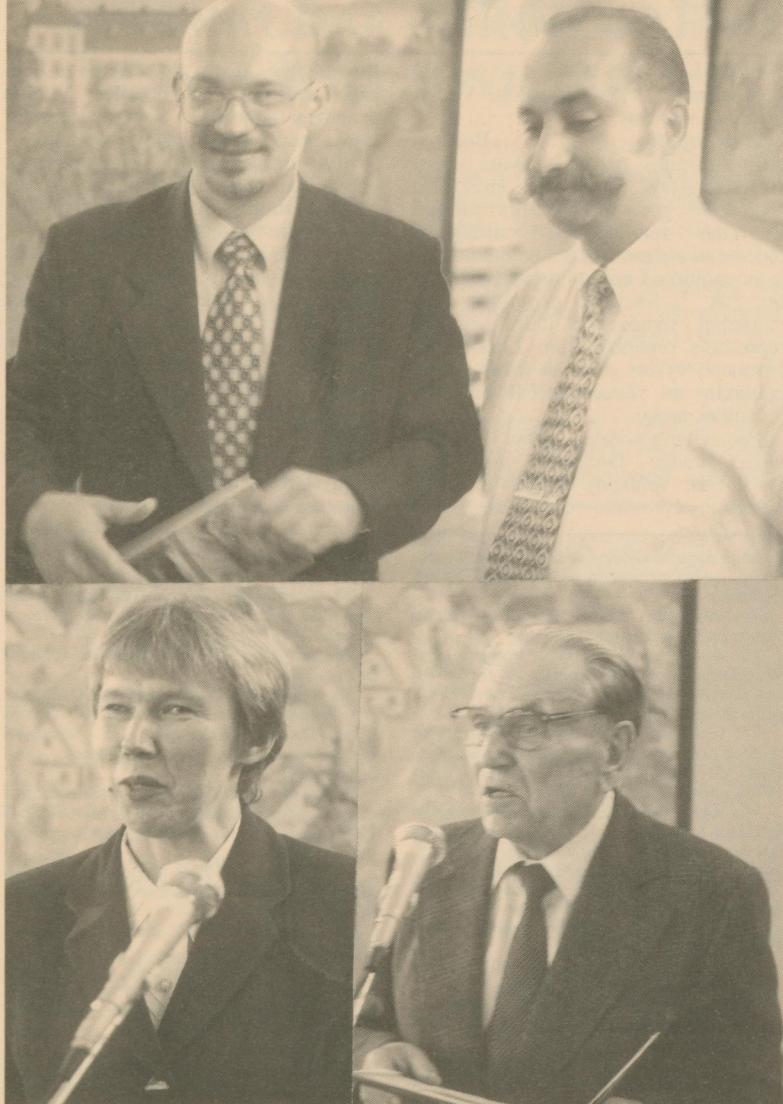
Viceprezidents Jure

KNEŽOVIČS

Pīkīšādātōjs Rolands BUDE

Attālūs: Represātūs salidōjumā uzrunoj Ogres rajona pošvaldeibū pīkīšādātōjs J. Rudzītis, jam blokus stōv Represātūs apvīneibas pīkīšādātōjs V. Aivars un sekretare K. Manguse; salidōjuma kūpskots.

Naurānu vydusskūlas gūda visi nu kreisōs: dekans P. Andžāns, Jōs Ekselēce arhiveiskups metropolis J. Pujats un prāvests A. Budžs.

Tāda pīmīpas zeime niu radzama pi pogosta nomā Rogovkā.

Attālūs 2. loppusē: Andryva Jūrdža mozzodāli Roberts (LR Lobklojēibas ministrs) un Andris Jūrdžs; runoj A. Staſecka un S. Rancāns.

A. Jūrdža grōmotu »Myužēgais kalinders« atver skūlas direktore A. Žogota. Ontona RANCĀNA foto

JĀNS ALNS

ATKLĀSME

Šūgods 12. martā nūsaklauseju Annas Stafeckas radiointerveju sakarā ar latvišu volūdas dialektu atlantu — vēl dzīvoj nūvōdus dialekti. Latvū bogotēiba ir 99 omoti kai pamats turisma biznesam — tū saskaitejuse Bēržgales omotu skūlas direktore Stanislava Igaune. Par šim vaicōju-

mim lūti konstruktivu informaceju asu sarījīs pats, ilgus godus strōdōdams kai sistemu konstruktors un izgudrōtījs, bet Rundānu pogosta un Ludzas rajona funkcionari tū uzskota par Alja nacionalismu Zilupes krīvvolūdeigajā zonā. Streidu ūbeļs ir latgaliski Latgola Rundāns.

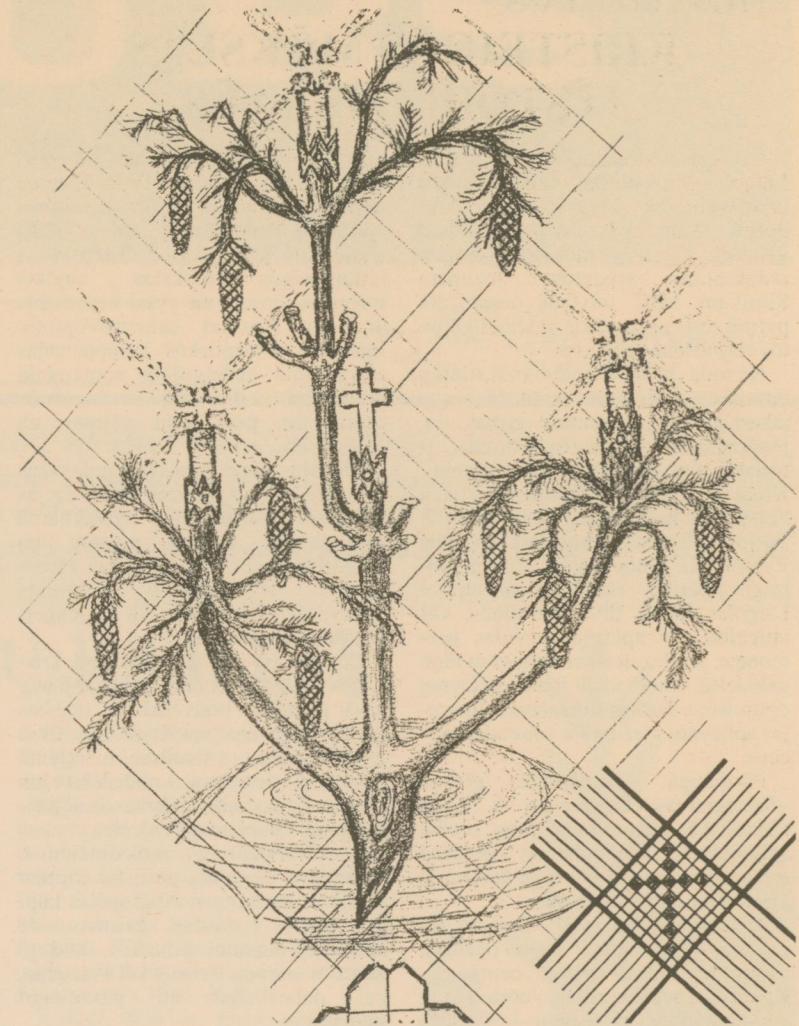
Sarjankas baseins atsarūn storps vairōkīm lelcelim, Romas katolīku draudžu — Rundānu, Brodaižas un Raipoles bazneicu trejsyti, jumā ir jau nu 1977. goda pastovūšas aizsorgojamīs valsts mežu teritorjas. Zemes streids sōcēs 1995. godā, kod vītejīm mežu izlaupeitījim naīvōtu patvaleigi cērst kūkus. Tūmār 1998. goda rudini un zimā te sareikōja kuplegļu kailcētes, ignorejūt lykumu par Sarjankas krostu aizsorgojamū jūslu. Vōrdam »izlaupeitījī te ir pamats — pajimtas vīn bokas, vyss pōrejais atstots smogōs meža tehnikas sabrodīts.

Kai baseina sovdabeiba ir valsts aizsorgojamī lelceļa jūsla gar Brodaižas cīmu. Myusu nūvoda pētnīks un geografs Aleksandrs Burmisters nasenājā vēstulē map roksta, ka Sarjankas baseins mož izpētei: »Kod pagōjušajā goda rudini pīsādaleju Ludzā nūtykušajā LPI konferencē, kur Jansona kunga sekcejā pyrmū reizi klausejūs Jyusu interesantū referatu par Rundānu pogostu, manī radeja interesi Jyusu zīpījums par manī nazynomu piškolnu Sarjankas baseinā. Lai ari trejs godus ik vosoru kūpā ar nailelu grupu apmeklējom vysus Ludzas rajona piškolnus, reize ar tū ipāzeitītis ar golvenajām rajona dobas un kulturas objektīm, par Jyusu mynātū piškolnu dērēdu pyrmū reizi. Individualā sarunā sekcejas vadeitījīs B. Jansons (ari geografs kai es) apsāubējom tū, jo seneji pētejumi tū napīmī ni ar vīnu vōrgu. Tys tai atteicebā uz carīkās Krīvejas arheologīm, ari Latvējas breivīvāsts pētnīkim Balodi, Brastīnu un cytīm, kai ari padūmu un pādejā laikā Ludzas

rajonu apmeklejušim, īskaitīt arheologu Juri Urtānu. Pyrms dažom dinom ar jū, kas ari nu Ludzas rajona, tykūs teišī šymā vaicōjumā. Nu profesora uzzyñoju, ka jō grupa nav apsekōjuse Sarjankas baseinu. J. Urtānam īdevu Jyusu »Zemturi« īvītōtū rokstu. Rūdas ispaids, ka jys nav pōrlīcīnōts par šo piškolna agrōkū asameibū, lai vysu pōrbaudeitu dobā, jo tam nav leidzēku. Bet profesors ari izateice, ka vyss īspējams, jo pagōjušajā vīsorā atklōts leidz šām nazynoms piškolns uz dīnvydrītīnumu Daugavpīls, par kū raksteja prese. Kod vēlreiz uzmaneigi pōrlaseju Jyusu vēstuli un »Zemturi« publicātā materialu, mani iinteresēja vaicōjums par Sarjankas baseinu Ludzas rajonā. Tai kai munā reicebā ir daudz un dažādū laiku un mārīga karšu, ceptū aistrat Sarjankas iztaku. Konstatēju četrus dažādus vidūkļus: iztak nu Bižu azara (tū aizstōv ari Brežgo), Brodaižas, Kazicas azars un Naloga strauts... Esu īinteresātā apmeklēt vysu Sarjankas tecējuma pūsmu Rundānu pogostā, kai ari maī vēl naatrostōs 2 »valna pādas« nu 7 tai sauktajā Rundānu krāteri, kai ari nav eistas skādreibas par Rundānu — Lauderi cejmāla asūšu malnazaru ar leidzeigu izceļsmi. Bez tam mani interesēj ari Adelinovas olūts, kur it kai godsymta sōkumā bezjuse Krīvejas dzīdīceibas īstode. Ir interesē ari par vysu padūmu laiku saglobōjušūs krystu Pentjušu piškolnu rītūmū nūgōzē. Zynu, ka ūtrs krysts izveidots pādejā laikā un tū īsvētēja Raipoles mōceitījs. Bez tam, it kai nu Dongu pādakniņa (tū zynu) uz Pentjušu piškolnu pusi vēl atsarūn vīns īvārojams akmiņi (par tū stōsteja mōju saiminīks, kod ar ekskurseju beju īsāradīs piškolnā, bet tūreiz laika tryukuma dēl navarēju aizit). Tai pat mani tyvōk interesē Šahno darbeiba Rundānu lobā (bazneica, dīķis ar glazeitu dybnu u. c.), bet maī nav piejami pūlu olūti (literatura).«

»Zemturi« asu rakstējis, cik īspējams šys nūvods beja piškolnu aizsardzeibas laikū, kod nabeja pīrosti tī daudzi ītureigī mōla un dolomita šķembu slīkšni uz Sarjankas un ari Kozicas azars, acimradzūt, aizjēmelelōku teritoriju na kai 3,8 hektari. Zimā šymā dērēdu absolūts klusums, tod atmiā uzplāksnej kōdrezī dzērēdu. Par vīnu pastōsteišu. Te, kur pi Sarjankas tagad izzōgātas egles, dominikanu mūki reiz cāluši sovas zoru un mōla teltis. Ari tagad medinīki pōrgūl zam kuplas egles, kura palykuse nanūzōgāta, pat guļkurus dadzinoj.

...Asu atkōrīti Rēzeknes — Aglyunas diecēzei nūsutejīs vēstuli ar

Atmūdas laikā Reigas latgaļu bīreibas »Trešo zvaigzne« divi bītri — Reigas TU Mašīnīnebas fakultates zynōtnīkais leidzstrōdniks Jāns Alns un students Jāns Kononovs gondreīz kotru nedeļu uzājēmēs bezmīga nakts ceļu uz Rundānum un Cyblu, cereibā uz nūvoda atdzīmšonu. Vēlōk myusus kūpā savede zvārasts zemessardzei un vēlēšonīs apstōdīnōt saimnīceibū izlaupeišonu. Par aktīvu darbeibu zemessardzē tyku apsaukt par faisti, hansi, francuzi, stukaču, apmalōja par īrūku nalykumeigu litōšonu, lyka nūdūt zemessorga lītas un dokumentus. Bataljona komandīrs Ludzā Jāns Kononovs izpēteja papeirus un nūteice: »Jo kaidi sarežgejumi, zvoni map uz mōjom voi operatīvajai grupai. Meža izlaupeitījīs breidīnojū, bet izdareit nikō navarēju. Vēl naseņ dzynūs pakāl murdu stīpējim uz Kazicu... Palik cereiba, ka zemes streidus varēs izšķerti zemes sorgi, jo J. Kononovs kļivis par LR Sauszemes spāku komandīri...«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu Šnepstu, kur ji pīkrita, ka ap 100 Latgolas divīnomi var izveidōt jaunūs specialistu kūpīnas ar videi draudzeigū saimnīkōšonu. Tod Latgola bytu glōbta nu izsaimnīkōšonas oīzēmīkīm, sōktūs atdzīmšona ražōšonā, kultūrā, mōkslā. Ari pats personeigi runoju diecēzē. Sajēmu mīrinūšu: »Gaidit, varbyut dāls Jāns Alns pēc doktorāturas Zvidrējā zynōs, kū dareit 2001. godā!«

Tasneiguma mārakla ir tīseibas uz dzeivi un saimnīkōšonu pī myusim latgaliski runojušās gīmīnas — te ir divas remontējamas un vīna atjaunojama lauku mōjas, lai izveidōtu specialistu kūpīnu un turīma bāzi. Pilykumā beja materiali nu pōrīnum ar deputātim Antu Rugāti un Jezupu

PĪTERS GLEIZDĀNS

KRISTEIGĀS MŌKSLAS IZSTĀDE VIĻĀNĀS

Latvejas Mōksliniku savīneibas Latgolas mōksliniku kūpas izstāžu daudzveideibā kristeigās mōkslas dorbu skatē, pasateicūt žurnālam »Katōlu Dzeive« mōkslinīciskajam redaktoram prīsteram Jezupam Sitnīkam MIC nūvoda organizāta pyrmū reizi un atsaikir ar tematiku un tōs risināšanas iepjēm.

Nūvoda profesionalūs mōksliniku davums sakralajā mōkslā nav atkareigs tikai nu autoru gribas vīn, jōpīrzcina ari kristeigās kulturas satīriskā un mōkslinīciskā aspekti. Kristeigās mōkslas ekspozīcijā Viļānu kļūstera telpās nūzīmeigu vērš 7. Saeimas deputata, profesora Osvalda Zvejsalīna ainovalgēznes tips ar goīgu poetiku, vertikālu augšuptīci Latgolas katōlu dinomu tūnū, kas atticeibōs ar apkörtejōs vides harmonēju, ar gleznīceibas silti vās tūnu uzlōdeitū, emocionalū lōdini spācyoj optimismu. Formu stilizacejas situacijas aplīcīnojās gleznītāja jaunrades procesu.

Pīvielīgā, ekspresīvā gleznā »Salacgrievas ekspresejas« A. Zelči filozofiskū dūmu transformē breivā zeimējumā, kas gleznas procesa dinamikā sasauc ar spēceigu ūtas spylgtas krōsu originalu tripiņi.

J. Gailuma gleznas »Gaisma nu gaismas« dominante ir myusu ticeibas, vysas kristeibas gribas centrs — Kristus. Sovdabeigi apzīnōtā sižēta vērtēibā atklāta myusdinu — ticeibas autoritate — Radeitōja dorbs bāstēts realā priedē.

Jauni mōksliniki iluzējā par pasaūla saprati atsasoka nu skaidrojūša dobas elementu attālōjuma, spej dūmu pīpīlēit simboliskā substancē. Izstādē

pīrītovāt gleznītāja, LMA Latgolas filiales 1. kursta studente Ērika Sparāne dorbā »Balītonovas katōlu divnomis« aplīcīnojā daudzīlūša talanta mōkslinīciskās kvalitates. E. Lizbovkas laikmetīgās mōkslas objekts ivēreibas cīneigs un vysai interesants ar sovu gaismas caurstrōvōjumu. Intensīvā romantiskā kompozīcija risinājumā atspūgūjota sorgēngēla klausō ūlesteiba, aiz kuras socōs saprasshona pēc pošu vēlmes un pōrlīcibas.

Mōkslas magistres I. Puplavskas ilustrācijās L. Apšīnices bārnu dzejās grōmotai »Sorgēngēls« cylvākārā saskaņa ar dabasu gaismu un atbīdeibū par sovu reiceibū zemes dzeivē ir spylgts, goreigs aplīcīnōjums cerebīm, ka sorgēngēls nūsastōjs leidzōs.

Eiropas tyvynošonās procesā kristeigās mōkslas socialā funkceja pīau sovā reiceibā breiveibā un ticeibās gorā. J. Igoveņa veidotājā kručīfīsā vysaptverūšā ticeibās izjutā Pesteitōjā sasavinoj Lobō Vēsts un dzeive. Mōksliniks talanta daudzveideibū aplīcīnojā ari gleznīceibā.

Jaunā, talanteigā mōkslineica I. Terentjeva eksponē grafisku triptihu »Ceļš uz Patīseibu«. Augšupejas kōpnes triptihā vydusdā, gaismas vidē aplīcīnojā saprati procesūs, kod pi myusīm isaroda Kristus kai Patīseiba, kai debeškeigā un pasauleigā savīnōjums.

Regionā vysu paužu pīzēstāmi un populari mōksliniki nasaceņas ar mōkslas tālu filozofiskū dūmōšonu sadalei, bet gon iezēt tōs pamatu, kas kristīšus vīnoj ticeibā un intefrejā virzeibā uz prišu.

H. SVILĀNES-KUZMINAS PERSONALIZĀTĀDE

Rēzeknes Mōkslas koledžas pasnīdēja, mōkslas magistre Hēlēna Svilāne-Kuzmina sovas dzeives un rodūšo dorba jubilejas godu pasaūlā pīsoka ar personalizātādem. Latvejas Mōksliniku savīneibas Latgolas kūpas 1999. pasōkumu aktivitātē aplīcīnōtas gleznītājas dorbā izstāžu nūrisēs Preiļu vēstures un litīšķos mōkslas muzejā martā, Latgolas kultūrvēstures muzejā apreli Rēzeknē, Mōkslas dinu izstādē firmas »Alba« plotajūs skotlūgūs Atbreivōšonās alejā 104 Rēzeknē. Julī un augustā mōkslas dorbi beja eksponāti Rēzeknes rajona

padūmes nomā izveidotājā izstāžā galējā 95.

Aitīksmē pret sabīdriski politiskom nūrisēm autore gleznu kompozīcēs veidojā dekorativu krōsu izteiksmē kai autonomus ekspresīvā abstrakcionisma ivirzes mōkslas dorbus. Kailū dzeives faktu itērē ekskluzīvā kompozīcēs zynomā psihologiskā izskanā, krōsu misterejā. Gleznā prūt ironizēt ar panaivā zeimējumu, caurāradzamu masku, Pegava — datēlu, kurā nav uzkreitūša un aīcīnūša, vairōk izpylda dūmas sindromu.

(1919. g. 4. jūlijs — ord. 1956. g. 21. juns — miris 1999. g. 30. augusts)

Dzīmis Vōrkovas pogosta Mačānūs, 5 kilometrus nu Vonogim, skaistā Dubnas krostā. Tō poša goda 30. jūli Vonogu draudzes pyrmais prāvests Ontons Šlakota jū kristēja, dūdūt Pītera vōrdu. Pēc četrim godim — 1923. g. 4. jūli myra tāvs. Pīteram vēl beja trejs brōli un trejs mōsas. Pyrmū izgleiteibū īgyva Mozkuršeju vītejā skūlā, bet 1936. godā pabeidze Vonogu sešklaseigū pamatskūlā un īsastōja Leivōnu komercskūlā. Pēc tōs beigšonas beja skūlōtōjs Vonogu pamatskūlā, vuiceja fiziku, kimeju un matematiku.

Laimeigā kōrtā izaglōbe nu izsyutejuma 1941. godā, bet 1943. g. jū īsauce vōcu armējā, bet Divs paleidzēja izavaireit nu dīnāsta. Pēc Goreigā seminara darbeibas atjaunōšonā, sajutis aīcīnōjumu, īsastōja jymā, kas tymā laikā atsārada Aglyunā. Bet studejas turpīnōt nabeja ilgi lamts, jo 1944. godā īnōce kīru armeja.

Tai kai kleida pamātōtas runas par tū, ka vōciši, atsakōpdamī, īcerējuši uzsprīdzīnōt Aglyunas bazneicu, tūreizejais prāvests F. Lazdāns un vēlōkais veiskups V. Zondaks īsaroda Vonogūs, kur pādējā laikā par kleriku dzeivōja P.

Onckūls, leidza atvadūt Aglyunas Dīvmōtes breinumgleznu, kuru beja īcarāts nūgōdōt Kurmenē. Bet ti jau nūkliut vairs nabeja īspējams un nūslēpe aiz Vonogu bazneicas oltora, kur tei nūsvētēja svātōs Annas dīnas atlaidas draudzē. Tod svātgleznu pōrvītājā uz šķiuni, bet leidz 15. augustam tei otkon atsagrize Aglyunā, kur II pasaūla kara vātru satraukti ticeigī otkon varēja pīlyugt sovu Mōras zemes karalīni.

Gryuti P. Onckūlam veicēs ar studejom. Uz metropolita A. Springoviča personeigū atbīdeibū jū uzjēme atjaunōtājā Reigas goreigajā seminarā un 1948. godā īsvētēja par diakonu. Bet 1949. godā 12. majā arestēja un sōcēs daudzveideigas mūceibas,

peļnejuse vairuok uzmanībās divu īmēšu diejā. Pyrmakuort, itē salaseitī autori ir breivi nu dašamejū latgalīšu literatūrys kanonu, breivi (cyti sacētu — kosmopolītiski) pasaūla īpazeišonā i vierteibū atrasōnā. Diej tam — sveši vacuokajai paauzdzei. Sovejūs vaicōj storp cytūs volūduos rokstūšim sēvīšim (skot. atvārsumus).

Ūtrakuort, vineigais latgaliskuma kritēris — volūda. Pat naapzynuotā formā (viņ runušona dzymtā mēlē) tei ir styrūoka meñtalitatis izpausme kai apzynuota Latgolys kuñturzeimu īlikšona sovūs goradorbūs.

Sovejī atrass ceļu pi sovejim. Bet svešī?.. Voi vacuoki dreikst puorrest bārnim tū, ka tī tykuši tuoļok par jīm pasaūla zineibūs i redzinūs, dīziļok — volūdy sēbā?

Vosoras izbaudeidams lauku klusumā, lai smaltu spākus jaunam dorbam. 1954. godā jam myra sīva, dzeive klīva vīntuleigōka un 1954. godā sōkumā jys pōrbrauce uz Latgolu, lai nu lelpīlsātās dōrdim un puteklim atsagrīztā svaigā gaisā. Ari te, jaunājā dzeives vitā laukū, nanūlyka spolvu pī molas, breižim uzmete kaidu dzejas panteņu. Jō tyvōkais draugs beja skūlōtōjs un literats Stepons Seijs. 1967. godā jam atzeimōja 75 godu jubileju, bet veseleibas stōvuklis strauji pasalskytunōja. Sovas acis uz myužu dzejnīks aīzvēre 1969. godā 22. martā, nasagaideidams jaunū zīdūni, un marta pādejōs dīnōs tyka atdūts zemes mōtei. Rēzeknē Mīra īlas kopūs. Pavadeitōju pulkā beja plāsa delegacea no Reigas.

Daugavpilī, vairōkus godus beja dzejēcēla sogs Rucavā. Bet lai kur bytu, S. Putāns nūsadorbōja ar dzeju. Iznōkušas vairōkas grōmateņas: »Dainas myusu jauneibai« (1922), »Dūmas un nūpyutas« (1922), »Tovā vōrđā« (1925), »Latgolas orōja bolss« (1927), »Lāunōkais cilvēces īmaiņķis« (1936).

S. Putāns raksteja ari krīvu volūdā. Sovōs vōrsmōs attāloj nabadzeibū, rygti uzbryuk alkohola liitōtōjim.

Ūtraus pasaūla kars atnese jam ryugtus zaudējumus — frontē krita vacōkais dāla Konstantins. 1944. godā kara darbeibas rezultātā nūdaga dzeivūklis Jelgovā un būjā gōja daudz grōmotu.

Pēc kara dzejnīks ar gimini dzeivōja Reigā, Pōrdaugovas Dzegušu ilā,

DEKANS PĪTERS ONCKUĻS

spridums — 10 godi styngra režīma nūmetnē. Cisšonu maršruts beja nu Reigas uz Moskovu, Kuibīševu, Čeļabinskū, Omsku, Pavlodaru un Ekibastuzu — par ū īelōjumu varom laseit »Katōlu Dzeives« 1994. godā 7. numerī, kur publicātas nalaika atmiņas. Tikai 1956. godā 27. junī svātō Jezupa bazneicā Reigā veiskups P. Strods jū ordinēja par prīsteri — beja pasalaimējs nu tōlōs Sibirejas uz dažom dīnōm atbraukt pī slymōs mōtes.

Bet dreīži vīn vajadzēja dūtis atpakaļ. Ti jaunordinātās prīsters snīdze goreigus vyngrīnōjumus un pakolpō-jumus tīceigīm. 1958. godā 21. majā pēc atsagrisīšanas dzīmitnē P. Onckūls tyka īcalts par prāvestu Kolupē, tod Dukstigolā un vēlreiz Kolupē. 1974. godā 19. juli sekōja īceļšona par dekanu Aglyunā. Tūreizejais veiskups, vēlōkais kardinals J. Vaivods, dūdūt svāteibū jaunajam dorba pūsmām, saceja:

— Piļneigi apzīnūs un soku, ka man nabeja cyta kandidata uz Aglyunu. Ceru, ka tu Aglyunu nūtureisi taidā leimini, kaidā tai jōbyut!

Tymā laikā ateisti vysim spākim ceļē Aglyunas slavu maznōt — īrūbežōja dīvīkolpōjumus, uzlyka nasamēreigi lelus nūdūkļus, nālōve uz dīvīkolpōjumim īsarast goredzīnikim utt.

Aglyunā P. Onckūls nūkolpōja 17 godū! Daudz beja paveikts. Rūbeži beja valā — nōce daudz svātceliniku nu Ukrainas, Leitovas, Boltkrīvejas. 1990. godā, apmeklejēt Rōmu un teikūtis ar pāvestu Jōni Pāvili II, tyka risyņots vaicōjums par pāvesta viziti Latvējā.

1991. godā metropolits J. Pujats dekanu P. Onckūli pōrcēle par prāvestu Rudzātūs un Vonogūs. Te jys sagadeja sova myuža 75. godīkortu, kod apsveicēju vydā beja daudzas īvārojamas goreigas un laiceigas personas un tōlaik prem-

jera A. Škēles apsveikums. Dekans P. Onckūls tyka īcalts par »Latvejas ceļā« gūdābīdu.

1994. godā jys sagatavōja plašu sova myuža gōjuma apcerējumu, kur atmiņu nūbeigumā roksta:

»Atsaverūt uz sova myuža dīnom, asu pateiceigs Dīvam un Jaunovai Marijai par sovom myuža dīnom. Tōs beja cisšonu un pōrbaudejumu pīlnas. Taču natryuka ari Dīva svāteibas. Gribātūs atsacerēt vysus, kuri napōrnōce nu kara un izsyutejuma. Vini salyka uz Dīva oltora sevi, cīsdami bodu, soltumu, izmysumu un ilgōdamis redzēt Latveju, tāva mōjas, sovejūs un draugus. Pałdis vysim, kuri par mani lyugušis un ceru, ka lyugšonās palikam vīnōti! Lai mums vysim paleidz Dīvs un Aglyunas Dīvmōtes svāteiba!«

Sova myuža 80. godīkortu dekans P. Onckūls 1999. godā 4. juli sagaideja slīmeibas gultā. Smogō kātie beja atjāmuse vysus fiziskū spākus. Un 30. augustā piņōce Dīva aīcīnōjums dūtis uz myužebas mōjūklīm. Sāru dīvīkolpōjums nūtyka Vonogu bazneicā 2. septembrī, pīsadolū Jelgovas veiskupam A. Justam un Rēzeknes — Aglyunas diecēzes veiskupam J. Bulim. Nalaiki pīvadēja 60 prīsteri un lels tīceigūs skaits. Dīvnomā svātrunu teice veiskups J. Bulis, bet pi kopa — veiskups A. Justs, monsinjors A. Smelters un prelats J. Lapkovskis.

Nalaiki apbedēja Vonogu kopūs blokus mōtei, zōrku nese tī prīsteri, kurim jys beja paleidzījēs kliut par goredzīnikim. Pavadeitōju pulkā beja ari valdeibas pōrītō. — Ka namei cisšonās un krystus, lai naīsadrūšīnoj apgolvōt, ka meil Kungu Jezu. Cisšonu mārs ir mīlestība (katōju bazneicas doktores svātā Terezija nu Jezus sirds). Lai Dīva mīrs un dabas svātīlaime ir dekana Pītera Onckūla olga myužebā.

ZAM JASMUIŽĀS DABASIM

pažyna, kas strōdōja kūpā, pat zynōja par ū aīzraušonū. Jō vōrsmas nabeja izsmolcīnōtas, bet dreīžok zemnīcīs vīnkōršas un smagnejas. Bet jys pagaidom ir vīneigais, kas sacerējī Preiļi vēlētī un labi īradzātu dzīmu, kū izplīdeitōjīsau par himnu.

Sov pyrmū un vīneigū dīzējūlī krōjumu jys sagatavōja tīkai nāse, pīts tam atlasejā fotoattālū nu dzeives momentim, pīts sakōrītā vōrsmas, leidz ar tū snādzūt sova veida autobiografisku dorbu. Bet pošā ū krōjumu — »Zem Jasmuižas debesīm« naīzadeve irāudzeit... Varbut jō vēl nālygūtā vīšā vēl kādu nedēļu pīgādītā...«

Jōs dzīmis 1936. godā 6. augustā Rībenū pogosta Patmalīnīkū, bet bērneibū pavadeja un izauga Raiņa jaunu dinu zemē — Jasmuižas Babrūs, ar kū ari lepōjēs. Un tū jys grībēja imyūzīnōt ari sovā krōjumā, kur daudz rīndu vēlētīs nūvodnikim, Latgolas keramikim...

BIDRU GRUPA

PASAŪLA LATGAĻU LAIKROKSTS

Dybīnōtōs — A. Rancāna izdevīceiba, postā indekss — 3053.

Atbildeigais redaktors A. Rancāns

Masu informācijas leidzēkļa registrācēs apīceiba Nr. 1609, iznōk nu 1994. godā

30. decembra četrās reizes mēnesi — pīktīnōs. Izdevējā nūrēkinu konts Latvijas Unibanks Preiļi nūdāl